

Aanvullend onderzoek Stationsgebied, Leiden

Leiden

**idverde
Advies**

COLOFON

Aanvullend onderzoek Stationsgebied, Leiden

OPDRACHTNEMER	idverde Advies Houttuinlaan 4 3447 GM Woerden T 0348 507 110 E advies@idverde.nl
OPGESTELD DOOR	Daan Duijmelinck (Adviseur ecologie) Erwin van Bennekom (Adviseur ecologie)
VRIJGEGEVEN DOOR	Mark van Oorschot (Adviseur ecologie)
OPDRACHTGEVER	Gemeente Leiden t.a.v. Dhr. Vermeulen Stationsplein 107 2312 AJ Leiden
PROJECTNUMMER	72622020
STATUS	definitief
VERSIE	1.0
DATUM	14-04-2023

In deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Op deze gegevens rusten auteursrechten. Het schriftelijk of digitaal delen of publiceren van (een deel van) de gegevens uit de NDFD is niet toegestaan zonder toestemming van BIJ12, uitgezonderd aan bevoegd gezag in het kader van een vrijstellings- of ontheffingsprocedure of voor intern gebruik van de opdrachtgever voor de duur van het betreffende project.

idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van idverde Advies bv. De opdrachtgever vrijwaart idverde Advies bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. idverde Advies bv is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij daarnaast onze onderzoekskwaliteit. Omdat ecologisch (veld)onderzoek een momentopname is, kan aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
1. INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Plangebied	4
1.3 Algemene biotoopomschrijving plangebied	5
1.4 Beschrijving van de werkzaamheden	5
2. WERKWIJZE AANVULLENDE ONDERZOEKEN	6
2.1 Vleermuizen	6
2.2 Huismus	6
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	7
3.1 Samenvatting Quicksan	7
3.1.1 Vleermuizen	7
3.1.2 Huismus	7
3.2 Vleermuizen	8
3.3 Huismus	9
4. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	10
4.1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming	10
4.2 Vleermuizen	10
4.3 Huismus	11
5. CONCLUSIE EN ADVIES	12
5.1 Vleermuizen	12
5.2 Huismus	12
5.3 Zorgplicht	12
6. LITERATUURLIJST	13
BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED	14
BIJLAGE 2: INRICHTING PLANGEBIED	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Leiden is voornemens het gebied ten zuidwesten van Station Leiden her in te richten. Binnen het plangebied zullen onder meer het gebouw Stationsplein 107, de Parkeergarage Morspoort en het pand van Stichting Huisvest (Morspad 6) gesloopt worden.

Om te bepalen of de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten veroorzaken op beschermde soorten is door idverde Advies in 2021 een QuickScan soortenbescherming uitgevoerd. Uit deze quickscan is voortgekomen dat de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten hebben op vleermuizen en huismussen. Om te kunnen vaststellen of dit het geval is, is aanvullend onderzoek naar bovengenoemde soorten uitgevoerd. In onderhavige rapportage zijn de bevindingen van het aanvullend onderzoek en het advies met betrekking tot het soortbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming gegeven.

1.2 Plangebied

Het plangebied bevindt zich binnen de bebouwde kom aan de noordwestkant van het centrum van de gemeente Leiden (afbeelding 1.1). Het plangebied wordt aan de noordwestzijde begrensd door het spoor en het centraal station. Aan de oostzijde wordt het plangebied begrensd door de Morssingel. Tenslotte bevindt zich bebouwing aan de zuid- en westzijde. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen grote groenstructuren (zoals bos of weiland) aanwezig.

Afbeelding 1.1 Plangebied (rood omkaderd) (Bron: Google Maps).

1.3 Algemene biotoopomschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een verscheiden gebouwen en een aantal groenstructuren. Het plangebied is grotendeels verhard (afbeelding 1.2). Op diverse plekken zijn grasvegetaties aanwezig en er zijn bomen geplant (afbeelding 1.3). Daarnaast is struweel aanwezig in de Kweektuin Singelpark, in het noorden van het plangebied (afbeelding 1.4). Het oosten van het plangebied wordt begrensd door de Morssingel weg en vaart.

Afbeelding 1.2 Veel verharding binnen het plangebied.

Afbeelding 1.3 Grasvegetatie en bomen binnen het plangebied.

Afbeelding 1.4 Struweel in de Kweektuin Singelpark.

1.4 Beschrijving van de werkzaamheden

De gemeente Leiden is voornemens het Stationsgebied te herinrichten. Hierbij worden het gebouw aan Stationsplein 107, de parkeergarage Morspoort en het pand van Stichting Huisvest (Morsspad 6) gesloopt. De bomen rondom de gebouwen in het plangebied worden gekapt of verplant. Bomen aan de westkant van de Morssingel (weg) worden mogelijk ook verplant of gekapt. De bomen langs de oever van de vaart blijven behouden. De vegetatie in Kweektuin Singelpark wordt verwijderd en dit gebied wordt ook heringericht.

De exacte wijze en periode van uitvoering is op het moment van schrijven niet bekend. In een toekomstige fase zal dit en tevens de exacte toekomstige inrichting worden vastgesteld.

2. Werkwijze aanvullende onderzoeken

Onderstaand is de werkwijze van de aanvullende onderzoeken naar vleermuizen en huismussen toegelicht.

2.1 Vleermuizen

Het doel van het aanvullend onderzoek is het vaststellen van de functionaliteiten als verblijfplaatsen van vleermuizen voor de panden aan Stationsplein 107 en Morspad 6. Onderzocht is of de panden geschikte verblijfplaatsen bevatten van zomer- en kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven. Indien deze functionaliteiten worden aangetroffen in het te onderzoeken gebied dient dit aanvullende onderzoek als basis voor de ontheffing van de voorgenomen werkzaamheden. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het vleermuisprotocol uit 2021.

Vleermuizen vormen een nachtactieve groep. Om deze reden zijn de veldbezoeken in de schemering en in de nacht uitgevoerd. In tabel 2.1 zijn de onderzoeksdata en verdere informatie omtrent de veldbezoeken te vinden. Tijdens de veldbezoeken is gewerkt met een bat-detector (type Petterson D240x & M500) en een warmtebeeldcamera (type FLIR Scion OTM266) om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen. Tijdens de veldbezoeken is specifiek gelet op verblijf indicerend gedrag zoals zwermen, in- en uitvliegen en baltsgedrag. De exacte onderzoeksdata met verdere informatie omtrent de veldbezoeken zijn te vinden in tabel 2.1. De bevindingen van het vleermuisonderzoek zijn te vinden in hoofdstuk 3.

2.2 Huismus

Uit de uitgevoerde quickscan (idverde Advies, 2021) is geconstateerd dat huismussen mogelijk de vegetatie in Kweektuin Singelpark gebruiken als foerageergebied. Om aanwezigheid van huismussen aan te tonen is aanvullend onderzoek benodigd. Conform het Kennisdocument 'Huismus' (BIJ12) kan aangenomen worden dat geen foeragerende of broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond. Voor dit onderzoek is gekozen voor twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei. De exacte onderzoeksdata met verdere informatie omtrent de veldbezoeken zijn te vinden in tabel 2.1. Tijdens de veldbezoeken, die in de ochtend plaatsvinden, wordt gelet op territorium- en nest indicerend gedrag.

Tabel 2.1: Onderzoekperioden te onderzoeken soorten in overeenstemming met de soortenprotocollen.

Datum	Tijd	Aantal waarnemer(s)	Soortgroep	Weersomstandigheden
12-04-2022	06.45 – 08.00 uur	1	Huismus	8°C, 3 Bft, licht bewolkt
26-04-2022	07.15 – 08.30 uur	1	Huismus	9°C, 1 Bft, helder
24-05-2022	21.35 – 23.45 uur	4	Zomer/Kraamperiode vleermuizen	15°C, droog, half bewolkt
15-06-2022	03.15 – 05.20 uur	5	Zomer/Kraamperiode vleermuizen	16°C, droog, helder
17-08-2022	20.55 – 02.00 uur	3	Paarperiode en zwermgedrag massawinterverblijven vleermuizen	20°C, droog na regen, bewolkt
29-08-2022	00.00 – 02.00 uur	1	Zwermgedrag massawinterverblijven vleermuizen	15°C, 2 Bft, helder
13-09-2022	20.00 – 22.10 uur	3	Paarperiode vleermuizen	17°C, droog, half bewolkt

3. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van de eerder uitgevoerde Quicksan en van het nader onderzoek naar vleermuizen en huismus beschreven en toegelicht.

3.1 Samenvatting Quicksan

3.1.1 Vleermuizen

Vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten omdat er geen bomen met geschikte holten aanwezig zijn binnen het plangebied.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn niet uit te sluiten in de panden aan Stationsplein 107 en Morspad 6. Omdat deze gebouwen binnen het plangebied gesloopt gaan worden dient vooraf nader onderzoek naar verblijfplaatsen te worden uitgevoerd om vast te stellen of deze zich hier bevinden en welke mitigerende maatregelen genomen moeten worden indien hier sprake van is.

Essentieel foerageergebied en vaste vliegroutes

Het plangebied is mogelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De bomenrijen kunnen als lijnstructuur onderdeel uitmaken van foerageergebied of vliegroutes. Indien bomen in het plangebied worden gekapt dient vooraf nader onderzoek naar foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen te worden uitgevoerd.

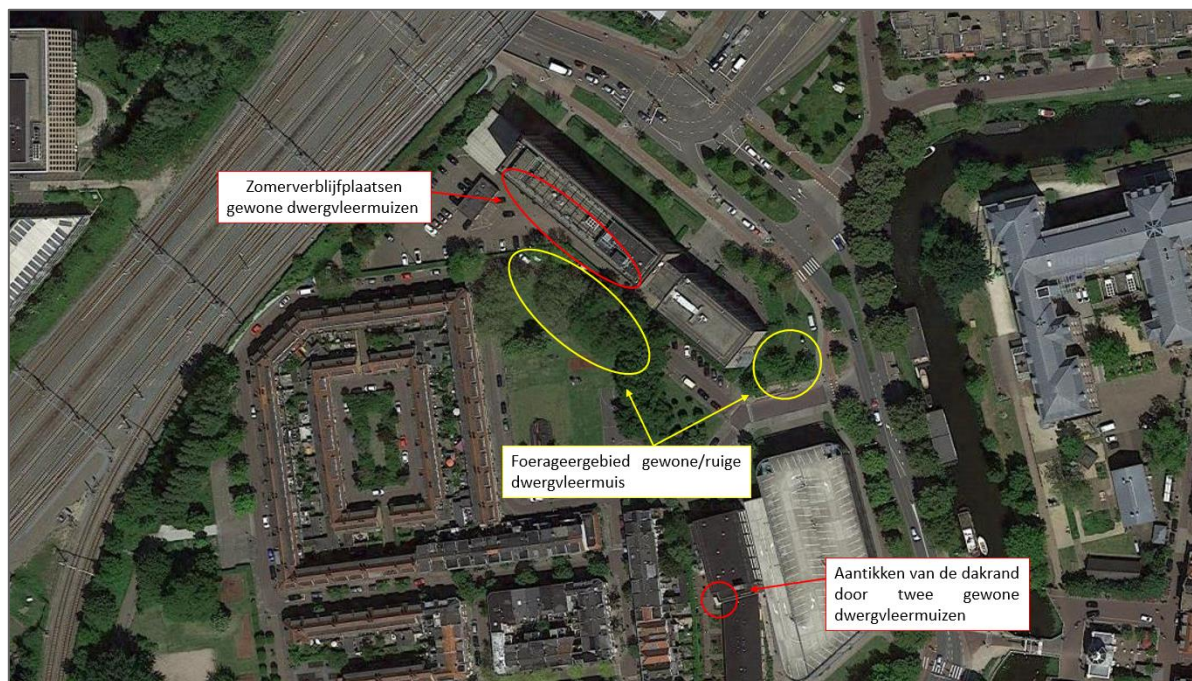
Sterke trillingen, harde geluiden, extra verlichting en werkzaamheden gedurende de nacht kunnen voor verstoring van vleermuizen zorgen. Tijdens de werkzaamheden moet verstoring op vleermuizen zo veel mogelijk worden voorkomen door tijdens de kwetsbare periode niet te werken van zonsondergang tot zonsopkomst en extra verlichting alleen op de grond/bouwlocatie te richten en niet omhoog, richting vegetatie of op het water.

3.1.2 Huismus

Het plangebied zou gebruikt kunnen worden als foerageergebied door de huismus. Voor verblijfplaatsen ontbreken er in het plangebied geschikte elementen zoals geschikte openingen in de panden. Als de vegetatie in Kweektuin Singelpark wordt verwijderd tijdens de werkzaamheden, tast dit mogelijk het foerageergebied van de huismus aan. Dit zou negatieve effecten kunnen hebben op de functionaliteit van buiten het plangebied gelegen verblijfplaatsen en lokale populaties. Indien de vegetatie in de kweektuin verdwijnt, dient aanvullend onderzoek naar huismussen te worden uitgevoerd.

3.2 Vleermuizen

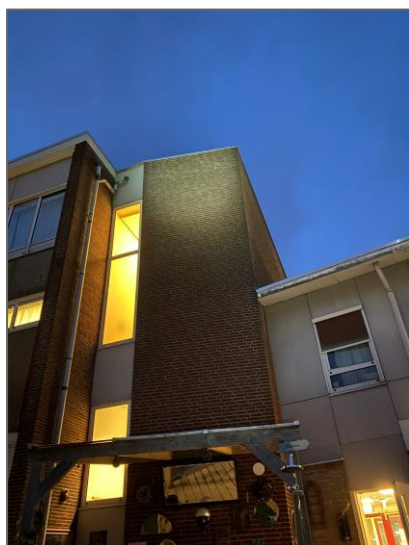
Tijdens de veldbezoeken zijn 6 zomerverblijfplaatsen aan de achterzijde van het pand aan Stationsplein 107 vastgesteld (zie afbeelding 3.1). Een aantal gewone dwergvleermuizen vliegen in op de bovenste verdieping tussen de rand van de kozijnen met de muur. Daarnaast zijn er een aantal locaties aan de achterzijde van het pand waar gewone dwergvleermuizen aantikken, maar niet in- of uitvliegen. Dit is ook het geval bij het pand aan Morspad 6. Hier zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen maar zijn tijdens het bezoek van 13 september 2022 twee gewone dwergvleermuizen waargenomen die herhaaldelijk de dakrand aantikken zonder in- of uit te vliegen (zie afbeelding 3.2).

Afbeelding 3.1: Locaties van de zomer- en kraamverblijfplaatsen en foeragegebieden.

Tijdens de veldbezoeken zijn verschillende gewone- en ruige dwergvleermuizen en een enkele maal grootoorvleermuis overvliegend waargenomen. Aan de Zuidoost kant van het pand aan Stationsplein 107 en de rand van het aangrenzende park zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen (zie afbeelding 3.1).

Tijdens het veldbezoek van 13 september 2022 is een langsvliegende baltsende gewone dwergvleermuis tweemaal waargenomen rond 21.10 – 21.20 uur aan de achterzijde van het pand aan Stationsplein 107 (zie afbeelding 3.3). Het is niet uit te sluiten dat deze een paarverblijfplaats heeft in het pand aan Stationsplein 107.

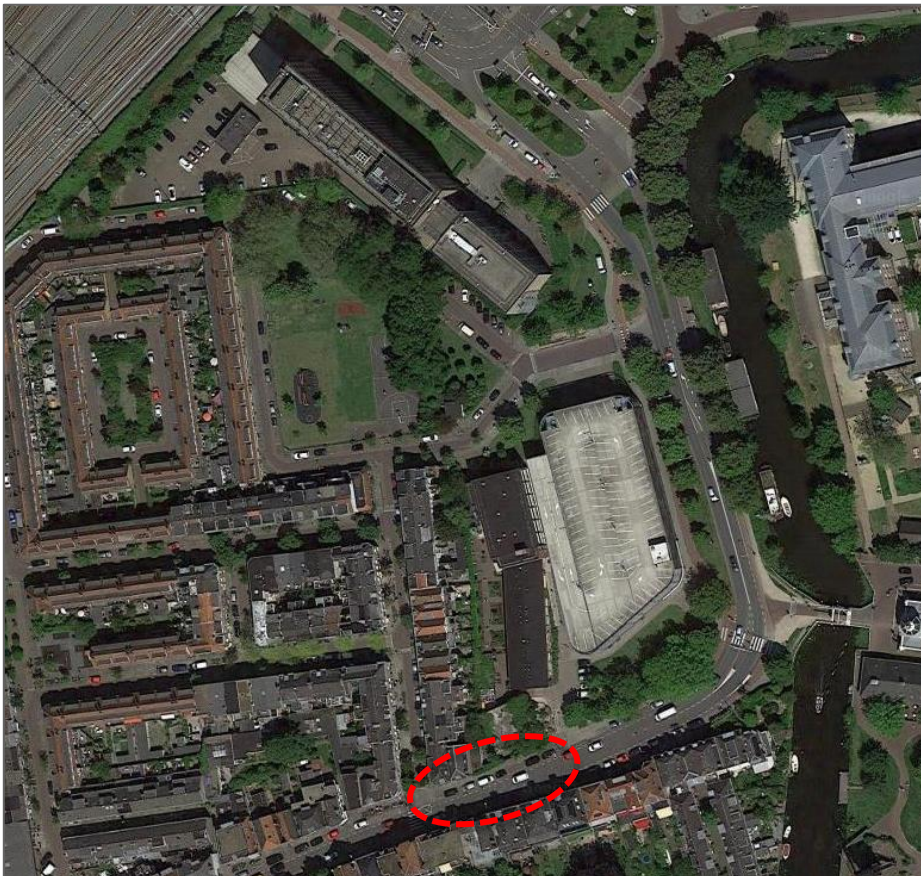
Afbeelding 3.2 Dakrand bij het pand aan de Morspad 6 waar 2 gewone dwergvleermuizen herhaaldelijk aantikken.

Afbeelding 3.3: Locatie van de langsvliegende baltsende gewone dwergvleermuis met mogelijke paarverblijfplaats.

3.3 Huismus

In het gehele plangebied is aanwezigheid van de huismus onderzocht. Huismussen zijn binnen het plangebied niet aangetroffen. Enkel ter hoogte van de Morsweg, naast de bunker, is een groep huismussen aanwezig (Afbeelding 3.4). Deze huismussen nestelen in daken van panden aan de Morsweg en foerageren vervolgens in de groene hagen naast de bunker en in achtertuinen van de Paul Krugerstraat.

Afbeelding 3.4: Locatie(rood omkaderd) activiteit huismus

4. Toetsing aan de Wet natuurbescherming

In dit hoofdstuk is een analyse gemaakt van de te verwachten effecten van de werkzaamheden op het gebruik van het plangebied door vleermuizen en huismussen. De bevindingen zijn hierbij getoetst aan de Wet natuurbescherming.

4.1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

De soortenbescherming in de Wet natuurbescherming is opgesplitst in drie verschillende regimes. Per beschermingsregime gelden verschillende verbodsartikelen die ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling overtreden kunnen worden. In afbeelding 4.1 is per beschermingsregime een overzicht weergegeven. De vogelsoorten zijn opgenomen in beschermingsregime 'Vogelrichtlijn'. Vleermuizen zijn Europees beschermd en daarom beschermd onder de 'Habitatrichtlijn'. Nationaal beschermde soorten vallen onder het beschermingsregime 'andere soorten'.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Afbeelding 4.1: Overzicht verbodsbepalingen per beschermingsregime (bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ontwikkeling, Ministerie van Economische Zaken, 2016)

4.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Uit het aanvullend onderzoek is gebleken dat de achterzijde van het pand aan Stationsplein 107 (zie afbeelding 3.1) minimaal 6 zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis bevat. Daarnaast bevat het pand aan Morspad 6 ook mogelijke zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Doordat de betreffende panden gesloopt worden, zal aantasting van verblijfplaatsen en daarmee ook verstoring van de gewone dwergvleermuis plaatsvinden. Het overtreden van de verbodsbepalingen artikel 3.5, lid 2 & 4 kan daarom niet uitgesloten worden. Voor de werkzaamheden die plaats zullen vinden aan de panden gelegen aan Stationsplein 107 en Morspad 6 zal derhalve een ontheffing aangevraagd moeten worden.

Foerageergebied en vliegroute

Gedurende het onderzoek is vastgesteld dat het park achter het pand aan Stationsplein 107 en het groen aan de oostzijde van het pand gebruikt wordt als foerageergebied (zie afbeelding 3.1). In de huidige plannen zal dit betreffende groen verdwijnen. Het groen in het park zal verdwijnen en vervolgens zal een gedeelte opnieuw ingericht worden. In bijlage 2 is het huidige plan met betrekking op inrichting van het plangebied te vinden. De groenstructuren die verdwijnen zijn niet essentieel voor vleermuizen. In de omgeving van het plangebied zijn meerdere, en betere, groenstructuren aanwezig. Bijvoorbeeld langs het spoor ten noordwesten van het plangebied en aan de Lopsenstraat ten zuidwesten van het plangebied die ook kunnen dienen als geschikt foerageergebied en als vliegroute voor vleermuizen. Bij het verwijderen van het groen worden derhalve geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

4.3 Huismus

Aanwezigheid van huismussen binnen het plangebied is niet vastgesteld. Het te verwijderen groen dient niet als essentieel leefgebied voor de huismus. Bij het verwijderen van het groen worden derhalve geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. Ook gaan er met de geplande werkzaamheden geen verblijfplaatsen van huismussen verloren.

5. Conclusie en advies

In dit hoofdstuk is de conclusie en het advies opgenomen. Aangegeven is of sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming bij de geplande werkzaamheden.

5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Bij het slopen van het pand aan Stationsplein 107 gaan 6 zomerverblijfplaatsen en mogelijk een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen verdwijnen. Daarnaast gaan bij het slopen van het pand aan Morspad 6 ook mogelijk zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren, en dus verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Er dient een ontheffing aangevraagd te worden. De verblijfplaatsen dienen gemitigeerd te worden door middel van permanente (en mogelijk tijdelijke) voorzieningen. Eveneens dienen de bevindingen, maatschappelijk belang, mitigerende maatregelen en verbodsartikelen beschreven te worden in een mitigatie/activiteitenplan.

Foerageergebied en vliegroute

Geconcludeerd wordt dat het plangebied niet dient als essentieel foerageergebied of vliegroute voor vleermuizen.

5.2 Huismus

Uit het onderzoek blijkt dat de aanwezige groenstructuren binnen het plangebied niet gebruikt worden door huismussen. Ook blijkt dat er geen verblijfplaatsen van huismussen aanwezig zijn binnen het plangebied. Bij het verwijderen van het groen en verdere geplande werkzaamheden worden geen verbodsbepalingen overtreden.

5.3 Zorgplicht

Te allen tijde geldt voor alle soortgroepen de algemene zorgplicht. Het is van belang dat iedereen bij de uitvoering van de werkzaamheden zich hiervan bewust is. Geadviseerd wordt om activiteiten die nadelig zijn voor in het wild levende dieren en planten (ongeacht bescherming), in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen te nemen om onnodige schade aan deze soorten te voorkomen. Bij het aantreffen van diersoorten moeten deze de kans worden gegeven om de werkzaamheden te ontvluchten.

6. Literatuurlijst

BIJ12 (2022). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0.

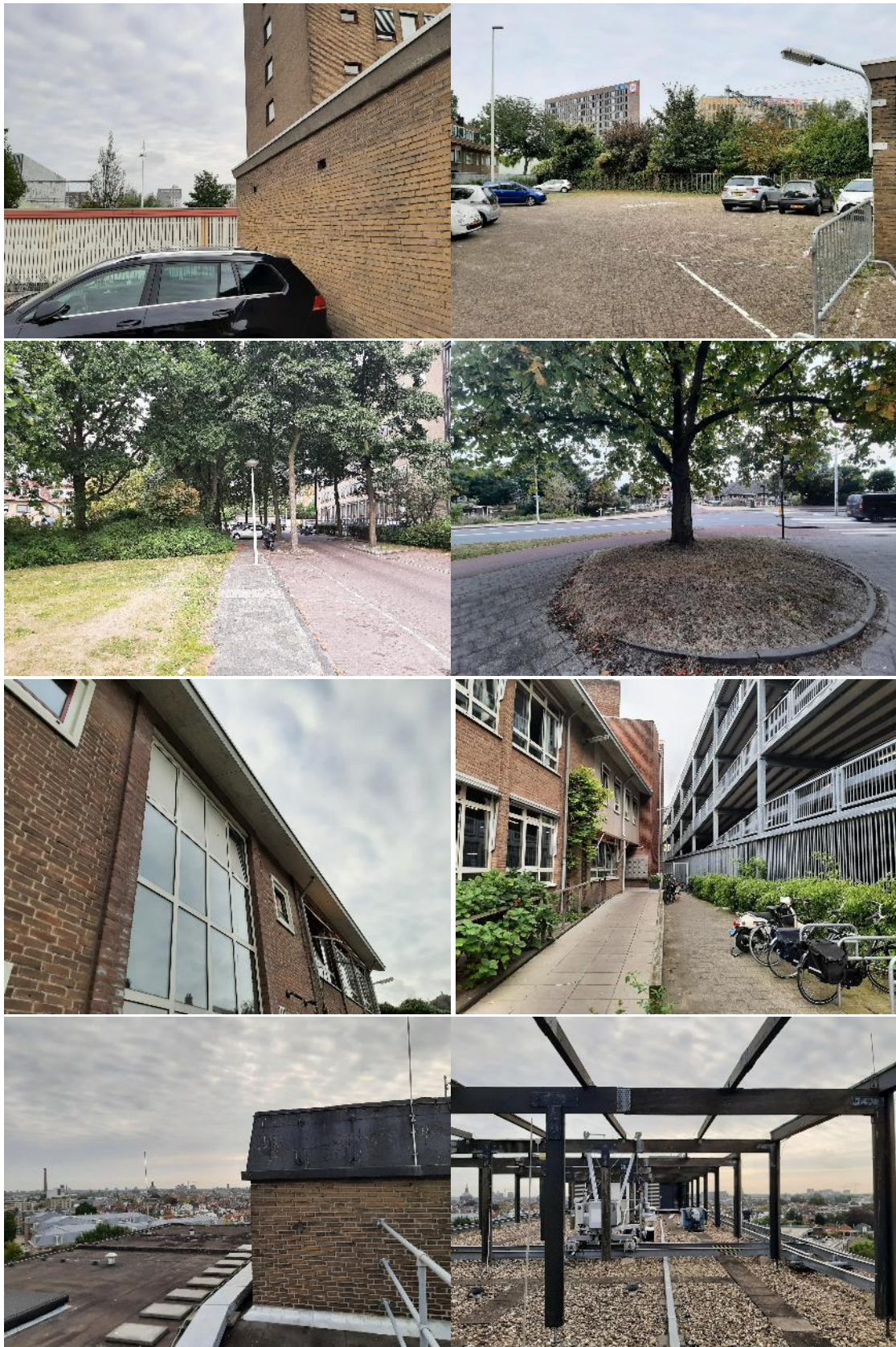
BIJ12. (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0.

Idverde Advies (2021). Quicksan natuur Stationsgebied, Leiden.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen.

Bijlage 1: Impressie plangebied

Bijlage 2: Inrichting plangebied

